

Kentsel dönüşümde göz ardı edilen tehlike: Asbest

•Evrensel [ÇEVRE](#)
10 Mart 2017 02:11

Tıbbi Jeoloji alanında çalışmaları bulunan Dr. Eşref Atabey, asbestle gündeme gelen Ankara Hava Gazı Fabrikası'nın yıkımına ilişkin konuştu.

Özer AKDEMİR
İzmir

Ankara hava gazı fabrikasının yıkılmasının ardından oluşan hafriyatın kaldırılması sırasında, kanserojen etkisi olan asbest maddesinin çevreye yayılma tehlikesi ile başlayan tartışmalar devam ediyor. Tıbbi Jeoloji alanında birçok kitabı bulunan Dr. Eşref Atabey, mahkemenin yıkımı durdurma kararı vermesi sonrası branda ile çevrili bir şekilde bekletilen hava gazı fabrikasındaki tehlikenin geçmediğini söylüyor. Atabey'in asıl dikkat çekmek istediği konu ise kentsel dönüşüm uygulamaları ve asbest sorunu. Atabey, 1930 ile 1980 yılları arasında inşa edilmiş tüm yapı ve tesislerde asbestli malzeme kullanıldığını belirterek, kentsel dönüşüm adı altında yıkılacak binalardan, havaya asbest lif ve tozlarının karışmasının kaçınılmaz olduğu görüşünde.

YÖNETMELİKLERE UYGUN YIKILMADI

Maltepe Hava Gazı Fabrikasının yıkım işleminin ilgili yönetmeliklere göre yapılmadığını ifade eden Atabey, "Binaların yıkımından önce havada asbest ölçümü, materyalde asbest olup

olmadığına bakılmak için örnekleme yapıp, analiz sonucuna göre risk değerlendirmesi yapılması gerekir. Havada 0.1 lif/cm³ (santimetreküp havada 0.1 lif) sınırı aşıyorsa bina karantinaya alınıp, gerekli uyarılar işaretlemeler yapılarak, asbest söküm uzmanı nezaretinde asbest söküm çalışanlarınca bina asbestten arındırıldıktan sonra yıkılır” dedi.

KENTSEL DÖNÜŞÜMDE BÜYÜK TEHLİKE

“Son yıllarda ülkenin bir çok kentinde kentsel dönüşüm adı altında yapılan yıkımlar sırasında havaya yoğun bir toz bulutu yayılıyor” diyen Atabey, asbestin ısıya, ateşe, asitlere, basınca dayanımlı olması gibi yönüyle 1960-80 yılları arasında ‘yüzyılın buluşu’ olarak kabul edilip endüstride yoğun olarak kullanıldığını belirtti.

ASBEST KANSER YAPAR

Asbest lifi ve tozlarının belli bir süre solunduğunda asbestos ve mezotelyoma hastalığına (akciğer zarı kanseri) neden olduğu için Uluslararası Sağlık Örgütüncü kanserojen maddeler Grup 1A listesine alındığını hatırlatan Atabey, çevresel ya da endüstriyel etkilenim sonrası bir kişinin hasta olma süresinin 15, 20, 30, 40 yıl olabildiğini söyledi. 1930 ile 1980 yılları arasında inşa edilmiş tüm yapı, tesislerde asbestli malzeme kullanıldığına işaret eden Atabey, “Asbest endüstride 3 bin kalemde kullanılmış: Binaların tüm ısı yalıtım sistemlerinde, çatı kaplamalarında, karo döşemelerde, izolasyonda, zemin döşemelerinde, çimentoda, duvar kaplamalarında, boyalarda. Dolayısıyla kentsel dönüşüm adı altında yıkılacak binalardan havaya asbest lif ve tozlarının karışması kaçınılmaz” diye konuştu.

TEHLİKE HÂLÂ SÜRÜYOR

Mahkemenin yıkımı durdurma kararından sonra binanın brandaya giydirilmiş bir halde bekletildiğine vurgu yapan Dr. Eşref Atabey, “Ancak binanın doğu cephesi giydirilmemiş. Giydirilen malzeme de rüzgarla alttan havalanmakta ve varsa asbest tozu havaya karışabilir. Binanın artık sanayi simgesi, kültürel yapı, korunacak durumu, restore edilip farklı amaçlar için kullanma özelliği kalmamış. Bina bir an önce asbestten arındırılıp yıkılarak alanın temizlenmesi gerekir. Koruma ve tarihi, kültür yapısı olarak korunması ta baştan yapılmalıydı” dedi.

HAVA GAZINDA ASBEST OLDUĞU BELGELENDİ

Maltepe Hava Gazı Fabrikasında bina asbestten arındırılmadan yıkıma başlandığından, çevreye, havaya asbest tozu ve lifleri karışıp, dağıldığını dile getiren Atabey, bu durumun hemen kansere yol açacağını düşünüp endişelenmenin yersiz olacağını söyledi. Atabey, “Çünkü olumsuz etkilenme için tozun boyutu, toza olan uzaklık, hava sirkülasyonu, konsantrasyon tüm bunların hepsinin aynı anda etkili olması gerekir” dedi. Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Mimarlar Odasının binada asbest olup olmaması ile ilgili farklı açıklamalarına, “Evet binada asbest saptanmış” sözleriyle katılan Atabey, Ankara Büyükşehir Belediyesinin Çınar Laboratuvarının bina dışından aldığı 3 örnekte asbest saptandığıyla ilgili belgelere işaret etti. Atabey, Ankara Mimarlar Odasının başka bir firmaya bina dışında farklı noktalarda alınan örneklerle yaptırdığı analizinde yüzde 15-40 oranında asbest saptandığını dile getirdi. Atabey, “Sonuç olarak bina çevresinden alınan örneklerde asbest saptanmışsa, bina içinde hayli hayli saptanabilir” dedi.

MALTEPE HAVA GAZI FABRİKASI

Ankara'da Maltepe Hava Gazı Fabrikası, 1929 yılında Maltepe semtinde, tıpkı İzmir'deki gibi, demir yoluna yakın konumda kuruldu. Fabrika Ankara'ya doğal gaz gelinceye dek hizmet verdi. Cumhuriyetin ilk sanayi tesislerinden biri olarak kabul edilen Maltepe Hava Gazı Fabrikası, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 1991 yılında, yıkımdan korumak amacıyla "Endüstriyel miras" olarak koruma altına alındı. 13 Haziran 2006 tarihinde, saat 18.00'de başlayan bir operasyonla bir gecede yıkılarak ortadan kaldırıldı. Fabrikanın kalan kısmının geçtiğimiz günlerde acele bir şekilde yıkım işleminin başlaması, bünyesinde asbest barındırdığı iddiaları ile kamuoyunun gündemine geldi. Yıkım sırasında asbest riski, sağlık tehdidi olması yönüyle tartışılan Maltepe Hava Gazı Fabrikası yıkımı, gelen tepkiler ve mahkemenin yürütmeyi durdurma kararı sonrası durdu. Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanı Melih Gökçek, fabrikada asbest olmadığını ileri sürerken, Mimarlar Odası Ankara Şubesi ve Ankara Tabip Odası aksi yöndeki belgeleri göstererek Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına bir suç duyurusunda bulunarak, asbestli hava gazı fabrikası yıkımında sorumluluğu bulunanların cezalandırılmasını talep etti.

Son Düzenlenme Tarihi: 10 Mart 2017 10:12 Evrensel